

Ассоциация финно-угорских университетов

NH Collegium Fenno-Ugricum

Е. М. АНДРИАНОВА

Словарь терминов по математике
на марийском языке
для общеобразовательных школ

Сыктывкар – Ижевск – Йошкар-Ола –
Саранск – Бадачоньтомай
2011

Terminologia scholaris * Школьная терминология

Главный редактор серии
Янош Пустай

Redigit
János Pusztay

Редакционный совет:

М. С. Федина, Л. П. Федорова, Э. В. Гусева, А. В. Родняков

Ассоциация финно-угорских университетов

NH Collegium Fenno-Ugricum

Е. М. АНДРИАНОВА

Школлан марла математике термин мутер

Сыктывкар – Ижевск – Йошкар-Ола –
Саранск – Бадачоньтомай
2011

Terminologia scholaris * Школьная терминология

Научный редактор:

Иванов И. Г., д-р филол. наук, профессор,
зам. директора по научной работе Института финно-угроведения
ГОУВПО «Марийский государственный университет»

Одобрено термино-орфографической комиссией ГОУВПО «Марийский государственный университет» (протокол заседания № 8 от 20.04.2011 г.).

Издание CD-варианта материала профинансировано Венгерской национальной организацией Всемирного конгресса финно-угорских народов.

Подготовка и издание словарей были осуществлены при финансовой поддержке Совместной программы Совета Европы и Европейского Союза для Российской Федерации «Национальные меньшинства в России: развитие языков, культуры, СМИ и гражданского общества». Мнения, высказанные в данном документе, не могут быть использованы как официальное мнение Совета Европы или Европейского Союза.

Андреанова Е. М.

Словарь терминов по математике на марийском языке для общеобразовательных школ

Школлан марла математике термин мутер

Ответственный за выпуск *А. В. Родняков*
Обложка и макет *С. П. Назаркин, Е. И. Синяева*

Подписано в печать 25.05.2011
Формат 84 × 108 1/32. Усл. печ. л. 2,1
Заказ № 748. Тираж 300 экз.

Отпечатано в типографии Издательства Мордовского университета
430005, г. Саранск, ул. Советская, 24

HU ISSN 2061-5647
ISBN 978-963-9876-43-9

© Ассоциация финно-угорских университетов, 2011
© NH Collegium Fenno-Ugricum, 2011
© Андреанова Е. М., Лобанова О. Е., Беспалова Е. В.,
Силаева С. А., 2011

Предисловие главного редактора

Одна из главнейших целей Европейского Союза – сохранять языковое и культурное разнообразие Европы. Эта цель может быть достигнута только в сотрудничестве с многонациональными государствами.

Языки могут сохраниться и развиваться только в случае, если ими пользуются дома, школе и во всех жизненных сферах.

Программа NH – CFU (Collegium Fenno-Ugricum) Terminologia scholaris * Школьная терминология разработана с целью возвращения финно-угорских языков РФ в школьный обиход.

Для этого нужно было создать терминологию всех школьных предметов, как пользуясь результатами терминообразования 1920-30-х годов, так и создавая новые термины.

В результате реализации проекта «Создание терминологических словарей на национальных языках для общеобразовательных школ в регионах проживания финно-угорских народов Российской Федерации» в рамках совместной программы Совета Европы и Европейского Союза для Российской Федерации – «Национальные меньшинства в России: развитие языков, культуры, СМИ и гражданского общества» была выработана терминология по литературе, языку, истории, обществознанию, математике, химии, физике, биологии, информатике, географии на пяти финно-угорских языках РФ (коми, марийский, удмуртский, мокшанский и эрзянский).

Терминологические словари были одобрены термино-орфографическими комиссиями данных финно-угорских республик.

Главный редактор выражает свою искреннюю благодарность за поддержку проекта Совету Европы и Министерству регионального развития РФ, главному координатору проекта Марине Фединой (Сыктывкарский государственный университет), сокоординатору и издателю Алексею Роднякову (Мордовский государственный университет), Венгерской национальной организации Всемирного конгресса финно-угорских народов, и прежде всего всем авторам.

Badacsonytomaj, NH-CFU, 1-го марта 2011 г.
Янош Пустай (Pusztay János)

А

Аксиомо	Аксиома	Чыным доказатлыде умылымо принцип але положений.
Алгебр дробь	Дробь алгебраическая	Дробь, тудын пайпалыж ден пайлудышыжо алгебр кылдыш улыт.
Алгебр кылдыш	Алгебраическое выражение	Буква, чот, ыштыктыш пале да скобка-влак гыч шогышо кылдыш.
Алгебр кылдыш значений	Значение алгебраического выражения	Буквам могай-гынат чот дене алмаштымек да действийым ыштымек лекше чот.
Алгебр суммо (чумырчот)	Алгебраическая сумма	«+» але «-» пале дене ушымо икмыняр алгебр кылдыш гыч шогышо возыш.
Арифметике прогрессий	Прогрессия арифметическая	Тиде $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$ чот радамлык, тушто тыглай чыла n -лан $a_{n+1} = a_n + d$ равенстве ышталтшаш, кушто d – арифметике прогрессийын иктаж-могай чотшо, кудым арифметике прогрессийын кодшыжо (разность) маныт.
(a;b) интервалыште кўшкыла оваргыше функций	Функция выпуклая вверх на интервале (a;b)	Пуймо интервалыште ойыркалыме функций да тудын производныйжо $(a;b)$ -лан иземеш.
(a;b) интервалыште ўлыкыла оваргыше функций	Функция выпуклая вниз на интервале (a;b)	Пуймо интервалыште ойыркалыме функций да тудын производныйжо $(a;b)$ –лан кушкеш.
а ден в кок чотын кокла арифметичес- кийышт	Среднее арифметическое двух чисел а и в	$\frac{a + b}{2}$ чот
а ден в тыглай чот-влакын эн изи икгай кратныйышт	Наименьшее общее кратное натуральных чисел а и в	a -ланат, b -ланат кратный улшо эн изи тыглай чот.

Марий термин	Руш термин	Терминын значенийже
<p>а ден b тыглай чот-влакын эн кугу икгай пайлышышт</p> <p>а негызлан b плюсан чот логарифм</p>	<p>Наибольший общий делитель натуральных чисел a и b</p> <p>Логарифм положительного числа b по основанию a</p>	<p>Эн кугу тыглай чот, кудылан a ден b чот-влак уто деч посна пайлалтыт.</p> <p>Степеньым ончыктышо: b-м лукташ манын, a-м тиде степеньыш шындымаш.</p>
<p>А событийын лийшаш $P(A)$ вероятностьшо (классике умылымаш)</p>	<p>Вероятность $P(A)$ наступления события A (классическое определение)</p>	<p>m</p> <p>n кылгокла, кушто n – икнаре лийын кергше мужырлаш лийдыме лектыш чот, m – A событийлан лияшыже полшен шогышо лектыш чот.</p>
<p>А событийын лийшаш $P(A)$ вероятностьшо (статистике умылымаш)</p> <p>а тыглай чот пайлыше</p>	<p>Вероятность $P(A)$ наступления события A (статистическое определение)</p> <p>Делитель натурального числа a</p>	<p>Шуко гана тергыме годым тиде событийын относительный чўчкыдылыкшым ончыктышо чот.</p> <p>Тыглай чот, тудлан a уто деч посна пайлалтеш.</p>
<p>а тыглай чотын кратныйже</p>	<p>Кратное натурального числа a</p>	<p>Уто деч посна a-лан пайлалтше тыглай чот.</p>
<p>а чотын модульжо</p>	<p>Модуль числа a</p>	<p>Координат тўналтыш гыч $A(a)$ точка марте кутгыш (единицан пўчкышлаште).</p>
В		
<p>Векторын координатышт</p>	<p>Координаты вектора</p>	<p>Пуымо векторын координатан векторлаште веранме коэффициентышт.</p>
<p>\vec{p} векторыш параллельле кусарымаш</p>	<p>Параллельный перенос на вектор \vec{p}</p>	<p>Пространствым шке ўмбаке кусарымаш, тидын годым кеч-могай M точко тыгай M, точкыш куснымыз годым $MM_1 = \vec{p}$ лиеш.</p>
<p>Виетын теоремьже</p>	<p>Теорема Виета</p>	<p>Пуымо квадратан уравненийын суммыжо ваштарешла палан кокымшо коэффициентлан, а вожын шотлен лукмыжо эрыкан членлан тўр улеш.</p>

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Виклук	Прямоугольник	Параллелограмм, тушто кажне лукшо вияш.
Виклукан параллелепипедын висышыже (измеренийже)	Измерения прямоугольного параллелепипеда	Ик вуймучаш дене кылдалтше виклукан параллелепипедын кум реброжын кужытшо-влак.
Виктарыме лук	Угол развернутый	Лук, тудын кугытшо 180° улеш.
Вияш да тудлан параллельле ушко плоскость кокласе торат	Расстояние между прямой и параллельной ей плоскостью	Вияшын кеч-могай точкыж гыч плоскость марте торат.
Вияш ден плоскость кокласе лук	Угол между прямой и плоскостью	Вияш да тудын тиде плоскостьш проекцийже кокласе лук.
Вияш конус	Конус прямой	Конус, кушто вуймучаш дене негыз рудым ушышо вияш негызын плоскостьшылан тура (перпендикулярнын) лиеш.
Вияш конусын шудыржб (осьшо)	Ось прямого конуса	Конус кукшытан вияш.
Вияш лук	Угол прямой	Лук, тудын кугытшо 90° улеш.
Вияш призме	Призма прямая	Призме, тудын бордыж туржб (реброжо) негызын плоскостьшылан тура улеш.
Вияш пропорционал зависимость	Прямая пропорциональная зависимость	$y=kx$, кушто $k>0$, $x>0$, k - пропорциональностын коэффициентше
Вияш цилиндр	Цилиндр прямой	Цилиндр, кушто тудым чонышыжо-влак негызын плоскостьшылан тура улыт.
Вияшлукан координат системе	Прямоугольная система координат	Ойырен налме туравеллык-влакан (направлений) да кужыт единицан икте-весьлан тура кок вияш.
Вияшлукан кумлук	Треугольник прямоугольный	Кумлук, тудын ик лукшо вияш.
Вияшлукан параллелепипед	Параллелепипед прямоугольный	Виклук гыч шогышо негыз-влакан параллелепипед, бордыж турьшт негыз-влаклан тура улыт.

Марий термин	Руш термин	Терминьн значенийже
Вияшлукан трапеций Воштончыш симметрий	Трапедия прямоугольная Симметрия зеркальная	Трапеций, тудын ик лукшо вияш. Кумдыкым шке ўмбакеже ончыктымаш, кушто, a шўдырлан келшышын, кеч-могай M тточко тудлан симметричный M_1 тточкыш кусна.

Г

Геометрий	Геометрия	Тўрлў фигурын (точкын, линейн, лукын, коквисышан да кумвисышан объектн) свойствыжым, нунын кугытыштым, икте-весыштан келшышын кийымыштым тунемше математикын ужашыже
Геометрий ората (але ората гына)	Геометрическое тело (или просто тело)	Пространствыште ойыралт кылдалтше фигур. Тудын шкенжын чыла чек тточкыжо-влак улыт, тидын годымак фигурын көргө тточкыжо-влак мынар лишеш тунар кеч-могай чек тточко дек лишыл улыт.
Геометрий прогрессий	Прогрессия геометрическая	$b_1, b_2, b_3, \dots, b_n, \dots$ чот радамык, кунам кеч-могай тыглай n -лан $b_{n+1} = b \cdot a$ төнплек ышталтеш, кушто $b_n \neq 0$, q – иктаж-могай чот, кудым ($q \neq 0$) геометрий прогрессийын пайпалыже маньт.
Гипотенузо	Гипотенуза	Вияш луклан ваштареш кийыше вияшлукан кумлукын велже.

Д

Дифференцироватлымаш Дифференцироватлыме функцийын тодылалтме тточкыжо	Дифференцирование Точка перегиба дифференцируемой функции	Функцийын производныйжым мумо операций. x_0 тточко, тудо $f(x)$ -лан иканаште кўшкыла оваргыше интервал мучаш да ўлыкыла оваргыше интервал мучаш лишеш.
---	--	--

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Дробан кылдыш	Дробное выражение	Кок чотын але кылдышын частныйже, кушто пайлыме палыже кореш дене ончыкталтеш.
Дробьым иземдымаш	Сокращение дроби	Пайлудыш ден пайпалым нунын икгай шукемдышыштлан пайлымаш
Дробьын тун свойствыжо	Основное свойство дроби	Дробь пайлудыш ден пайпалым ик алгебр кылдышланак шукемдымеке, тудден тор ушко дробь лиеш ($a/b=ma/mb$, кушто $b\neq 0, m\neq 0$).
Е		
Единицан вектор	Вектор единичный	Единице кутышан вектор.
Единицан онго	Единичная окружность	1 радиус координат плоскостышто ушко онго, рудыжб координат туналтышыште лиеш.
И		
Ик вельш вктарыме вектор-влак	Векторы сонаправленные	Ик вельш вктаралтше коллинеарный вектор-влак
Ик палыдыман линейный неравенстве	Неравенства линейные с одним неизвестным	$ax > b$, $ax < b$, $ax \geq b$, $ax \leq b$ сынан неравенстве.
Ик палыдыман неравенстве-влак системым решатлымаш	Решение системы неравенств с одним неизвестным	Палыдымын значенийже, кунам системын чыла неравенствыже чын чот неравенствыш кусна.
Ик палыдыман дене неравенстве системе	Система неравенств с одним неизвестным	Икгай палыдыме чот гычак шогышо да пырля ончымо кок але икмыняр неравенстве.
Ик палыдыман дене неравенствым решатлымаш	Решение неравенства с одним неизвестным	Палыдымын значенийже, кунам неравенстве чын чот неравенствыш кусна.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Ик радианан лук	Угол в один радиан	Рүдö лук, тудо онгын радиусыж дене икгай кужытан улшо пүгыш энэрта.
Икгай кумлук-влак	Треугольники подобные	Кумлук-влак, нунын лукышт ик семын иктөр, а келшен толшо вельшт пропорциональне улыт.
Икгайлык	Тождество	Төрлык, кудо көргышкө пурышо буква-влакын значенийышт дене келшен толын кертеш.
Икгайлык коэффициент	Коэффициент подобия	Икгай улшо кумлук-влакын келшен толшо вельштлан төр улшо чот.
Икгайрак икчлен-влак	Подобные одночлены	Икте-весьышт деч палышт дене гына ойыртемалтше икчлен-влак
Икгайрак член-влакым тыглаемдымаш	Приведение подобных членов	Шукычленым куштылемдымаш, тидын годым икгайрак икчлен-влакын алгебр суммышт ик икчлен дене вашталтеш.
Икмыняр тергымашысе А событийын W(A) релятив (относительный) чүчкыдылыкшö	Относительная частота W(A) события А в серии испытаний	M тергымашым эртарыме чотын чыла тергымаш чот дек отношенийже (M - A событийын чүчкыдылыкшö)
Икнарвиан неравенстве	Неравенства равносильные	Икгаяк шуко решениян неравенстве.
Иктөр вектор-влак	Векторы равные	Икгай кужытан да ик вельш виктаралтше вектор-влак
Иктөрвиан уравнений	Уравнения равносильные	Уравнений, кудын шуко икгай вожшо уло.
Иктатысе событий-влак	События совместные	Тиде условийыште иктатыштак лийын кертше кок событий.
Иктатыште лийын кертдыме событий-влак	События несовместные	Тиде условийыште иктатыштак лийын кертдыме кок событий.
Икте-весьышт гоч эртыше вияш-влак кокласе лук	Угол между пересекающимися прямыми	Луч-влак дене ышталтше эн изи лук. Нунылан пуымо вияш-влак икте-весьышт гоч эртыме точкышто шелалтыт.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Икшотан уравнений (неравенстве) системе	Системы уравнений (неравенств) равносильные	Шуко тўрлын решатлаш лийше уравнений (неравенстве) системе.
Икымше тошкалтышысе действий	Действия первой степени	Ушымаш да лукмаш.
Интегрирований	Интегрирование	Функциялан первообразныйым кычал мумо операций.
Иррационал уравнений	Уравнение иррациональное	Уравнений, тыште палыдыме вож пале йымалне лиш.
Иррационал чот	Число иррациональное	Мучашдыме периодический огыл луан дробь.
Иррационал неравенстве	Неравенство иррациональное	Неравенстве, кунам палыдыме чот вожпале йымалне лиш.
Й		
Йыгыре лук-влак	Углы смежные	Лук-влак, нунын ик вельшт икте, а кок моло вельшт ик вияш кореш лийыт.
К		
Кõргõ лук	Угол вписанный	Вуймучашыж дене онгышто кийыше, а велже-влак дене онгым пўчшõ лук
Кадырлиния трапеций	Криволинейная трапеция	Ўлыч Ox шўдыр пўчкыш дене, кўшыч положительный значенийым налше $y=f(x)$ кўрышталтдыме функция график дене, а õрдыжла гыч $x=a$, $x=b$ вияш пўчкышла дене ойырымо фигур.
Картын масштабше	Масштаб карты	Картысе пўчкыш кужытын верысе тыгаяк пўчкыш кужыт дек отношенийже.
Катет	Катет	Вияш лук деке энертгыше вияшлукан кумлукын велже.
Квадрат (нылук)	Квадрат	Виклук, кудын кажне велже иктõр.
Квадратан неравенстве	Неравенство квадратное	Неравенстве, кунам шола могырым квадратан кумчлен, а пурла могырым нуль шога.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Квадратан уравнений	Уравнение квадратное	$ax^2+bx+c=0$ сынан уравнений, кушто a, b да c – пуымо чот, $a \neq 0$, x – палыдыме.
Квадратаныш кондымо уравнений	Уравнение приведенное квадратное	$x^2+px+q=0$ сынан квадратан уравнений.
Квадратле функций	Функция квадратичная	$y=ax^2+bx+c$ сынан функций, кушто a, b да c – пуымо чот, $a \neq 0$, x – чын (действительный) переменный.
Квадратле функцийын нулжо-влак	Нули квадратичной функции	x значений, кунам квадратле функций 0 значенийым налеш.
Кодшо	Разность	Лукмеке (лукмаш действий деч вара) кодшо чот.
Кок минусан огыл чотын кокла геометрическийышт (кокла пропорционал-анышт)	Среднее геометрическое (среднее пропорциональное) двух неотрицательных чисел	Нине чот-влакын шукемден лукмышт гыч квадратан возж.
Кок параллельле вияш коклае торат.	Расстояние между двумя параллельными прямыми	Кеч-кудо ик параллельле вияшын кеч-могай точкыж гыч вес вияш марте торат.
Кок параллельле плоскость коклае торат	Расстояние между двумя параллельными плоскостями	Кеч-кудо ик икоклан плоскостьшын кеч-могай точкыж гыч вес плоскость марте кутыш.
Кок палыдыме дене кок уравнений системым ыштымаш (муын лукмаш)	Решение системы двух уравнений с двумя неизвестными	x да y чот мужыр, нуным тиде системыш пуртен шындымеке, тудын кажне уравненийжым чын тӧрлыкыш кусарат.
Кок палыдыман линейный уравнений системе	Система линейных уравнений с двумя неизвестными	$\begin{cases} a_1x + b_1y = c_1, \\ a_2x + b_2y = c_2 \end{cases}$, кушто $a_1, b_1, c_1, a_2, b_2, c_2$ – пуымо чот-влак, x, y – палыдыме-влак улыт.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Кок плюсан а ден b-чотын кокла геометрическийышт	Среднее геометрическое двух положительных чисел a и b -.	\sqrt{ab} чот
Кок чотын отношенийышт	Отношение двух чисел	Кок чотын частныйышт, кудо ончыкта: мыняр гана икымше чот кокымшо чот деч кугурак але икымше чот кокымшын могай ужашыже лиеш.
Кокшöрынан лук	Угол двугранный	Ик вияш гыч лекше кок пелепlosigkeit дене ышталтше пространствысе геометрий фигур, тыгак нине пелепlosigkeit дене ойыралтше кумдыкын ужашыже.
Кокшöрынан лукын öрдыжшö	Грань двугранного угла	Кокшöрынан лукын ик пелепlosigkeitшо.
Кокшöрынан лукын градус висаже	Градусная мера двугранного угла	Линейный лукын градус висаже.
Кокшöрынан лукын линейный лукшо	Линейный угол двугранного угла	Кокшöрынан лук дене плоскостыын вашла пöчкылтмышт годым ышталтше лук. Тидын годым плоскость кокшöрынан лукын тöржö тура улеш.
Кокшöрынан лукын тöржö	Ребро двугранного угла	Пелепlosigkeit-влакын ушнымо верысе вияш.
Кокымшо тошкалтышысе действий	Действия второй степени	Шукемдымаш да пайлымаш.
Коллинеарный вектор-влак	Векторы коллинеарные	Ик вияшыште, але параллельле вияшлаште кийыше нулевой огыл вектор-влак; нулян вектор кеч-могай векторланат коллинеарныйлан шотлалтеш
Компланарный вектор-влак	Векторы компланарные	Эре ик точко гычак пыштедылмеке, ик плоскостышкак вочшо вектор-влак.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Комплексан чот-влак	Числа комплексные	$a+bi$ сынан кылдыш, кушто a ден b – действительный чот, $i^2=-1$ (a – чын ужаш, b - комплексан чотын мнимый ужашыже).
Конус	Конус	Тыртыш, да тиде тыртышын плоскостыштыжо кийыдыме точка гыч шогышо геометрий ората. Тыртыш конусын негызше лиеш. Точкыжо – конусын вуймучашыже. Геометрий ората тыгак конус вуймучашым негызыште улшо точка дене ушышо чыла пӱчкыш гыч шога.
Конус ыштыше	Образующая конуса	Конус вуймучашым негызысе онгын точкыж дене ушышо пӱчкыш.
Конусым шӱдырыштӧ пӱчмаш	Осевое сечение конуса	Конус шӱдыр гоч эртыше плоскость дене конусым пӱчмаш.
Конусын, пирамидын кӱкшытшӧ	Высота конуса, пирамиды	Вуймучаш гыч плоскость негызыш колтым о перпендикуляр.
Координатан вияш	Координатная прямая	Координатыште тӱналтышым ойырен налше, единице пӱчкышан да туравеллыккан вияш.
Координатан лук-влак (квадрант-влак)	Координатные углы (квадранты)	Координат шӱдыр-влак дене ышталтше вияш лук-влак
Координатан плоскость	Координатная плоскость	Плоскость, кушто координат системым ойырымо.
Координатан плоскость	Координатная плоскость	Плоскость, кушто координат системым палемдыме.
Кошар лук	Угол острый	Лук, тудын кугытшо вияш лукын кугытшо деч изирак.
Кошарлукан кумлук	Треугольник остроугольный	Кумлук, тудын кажне лукшо кошар.
Коэффициент	Коэффициент	Стандарт почеш возымо икчленыч чот шукемдышыже (множительже).

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Критический точко-влак	Точки критические	Точко-влак, кушто функцийын производныйжо нуляе лиеш але огеш дифференцироватлалт.
Куб	Куб	Виклукан параллелепипед, тудын чыла кум висышыжат икгай.
Кугытым висыме единице	Единица измерения объемов	Куб, тудын түржө пүчыкш-влакым висыме единице дене иктөр.
Кумдык, площадь	Площадь	Фигур дене айралтше плоскость ужашын кугытшо.
Кумдыкым висыме единице	Единица измерения площадей	Квадрат, тудын велже пүчыкш-влакым висыме единице дене иктөр.
Кумлуканын күкшытшө	Высота треугольника	Кумлуканын вуймучашыж гыч ваштареш велан вияшыш колтымо перпендикуляр.
Кумлукын биссектрисыже	Биссектриса треугольника	Вуймучашым ваштарешле велын точкиж дене ушышо кумлукын лукшын биссектрисе пүчыкшыжө.
Кумлукын кокла линийже	Средняя линия треугольника	Кумлукын кок велжын покшелыштым ушышо пүчыкш.
Кумлукын медианыже	Медиана треугольника	Кумлукын вуймучашыжым ваштарешла кийыше ордыжын покшелже дене ушышо пүчыкш.
Кумшо тошкалтышысе действий	Действия третьей ступени	Степеньыш шындымаш.
Кыдежан чот	Число составное	Кок пайлыше деч утларак улшан чот.
Л		
Лемма	Лемма	Ик але икмыняр теоремым умылтарыме годем кучылтмо полшышо ойлончо.
Лийшашак событий	Событие достоверное	Тиде условийште лийшашак событий.
Лийын кертдыме событий	Событие невозможное	Тиде условийште лийын кертдыме событий.

Марий термин	Руш термин	Терминын значенийже
Линейный уравнений	Уравнение линейное	$ax=b$ сынан уравнений, кушто a ден b – пуымо чот улыт, x – палыдыме.
Линейный функций	Функция линейная	$y=kx+b$ сынан функций, кушто k да b – пуымо чот-влак улыт
Логарифм функций	Функция логарифмическая	$y=\log_a x$ сынан функций, кушто a – пуымо чот, $a>0$, $a \neq 1$.
Логарифмлымаш	Логарифмирование	Чотын логарифмжым мумо действий.
Луан (lgb) чот логарифм	Логарифм числа десятичный (lgb)	Негызше дене тиде чотын логарифмже 10.
Лук	Угол	Ик точка гыч шогышо да тиде точка гыч лекше кок лучан геометрий фигур.
α лукын синусшо (sin α)	Синус угла α (sin α)	(1;0) точкым координат туналгыш йыр α лукыш савыралме дене лийше точкын ординатыже.
Лукын биссектрисыже	Биссектриса угла	Тудын вуймучашыж гыч лекше да тиде лукым пеле гыч пайлыше луч.
α лукын тангенше (tg α)	Тангенс угла (tg α)	α лук синусын тудын косинусшо дек отношенийже.
Кудалтымаш	Вычитание	Суммо да ик ушымо полшымо дене вес ушымым мумо действий
Кудалтыме	Вычитаемое	Кудалтыме чот (чот, кудым кудалтат, луктыт)
Кудалтышлык	Уменьшаемое	Чот, кудыж гыч кудалтат.
Лукын градус висаже	Градусная мера угла	Тиде лукыш мыняр гана градус да тудын ужашыже шындаларт кертмым ончыктышо плюсан чот.
Луч	Луч	Туналгышан, но мучашдыме вияшын ужашыже.
Луккыдо неравенстве	Неравенства нестрогие	\geq палан але \leq палан неравенстве.
М		
Мӱнгешла пропорция кылдалтмаш	Обратная пропорциональная зависимость	$y=k/x$, кушто $k>0$, $x>0$, k – пропорциональность коэффициент

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
<p>Мӱнгештаралт кертше (обратимый) функций Медиана (Me)</p>	<p>Функция обратимая Медиана (Me)</p>	<p>Функций, кунам кажне шке значенийжым ик x значений годым гына налеш. Случайный кугытын радамлыме ынжылан кокла ынже.</p>
<p>Минусан огыл a чотан гыч $n \geq 2$ тыглай степенян арифметике вож (корень)</p>	<p>Арифметический корень натуральной степени $n \geq 2$ из неотрицательного числа a</p>	<p>минусан огыл чот, тудын n-ан степеньже a-лан тӱр улеш.</p>
<p>Могай-гынат коклатыште $f(x)$ функцийын первообразныйже Мода (Mo)</p>	<p>Первообразная функции $f(x)$ на некотором промежутке Мода (Mo)</p>	<p>$F(x)$ функций, тиде коклатыше чыла x-лан $F'(x)=f(x)$ лиеш. Случайный величинан утларак чӱчкыдын вашлиялтше значенийже.</p>
Н		
<p>Неравенстве системым решитлаш</p>	<p>Решить систему неравенств</p>	<p>Тиде системын чыла решенийжым кычал муаш але уке улмыштым пенгыдемдаш.</p>
<p>Неравенством решитлаш</p>	<p>Решить неравенство</p>	<p>Тудын кажне решенийжым муаш але уке улмыжым пенгыдемдаш.</p>
<p>Нулян вектор</p>	<p>Вектор нулевой</p>	<p>Вектор, кудын тӱналтышыж ден мучашыже лач келшен толыт.</p>
<p>Нулян огыл вектор-влак коклаше лук n натурал показателян a чотын степеньже n степенян алгебр уравнений</p>	<p>Угол между ненулевыми векторами Степень числа a с натуральным показателем n Уравнение алгебраическое степени n</p>	<p>Ик точка гыч пыштыме вектор-влак дене ышталтше лукын кугытшо. n шукемдыше-влакын шукемдышышт, кажныже a-дене тӱр лиеш. $P_n(x)=0$ сынан уравнений, кушто $P_n(x) - n \geq 1$ степеныште улшо шукычлен.</p>
<p>n степенян вожым лукмаш</p>	<p>Извлечение корня n-й степени</p>	<p>n степенян вожым кычал мумо действий.</p>

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
---------------------	-------------------	----------------------------

О

Онго йыр возалтше шукылук	Многоугольник, описанный около окружности.	Шукылук, тудын кажне велже тиде онго дене тўкна.
Онго радиус	Радиус окружности	Онго рўдым онгын кеч-могай точкыж дене ушышо пўчкыш.
Онгын диаметрже	Диаметр окружности	Онгышто кок точкым ушышо да онгын рўдыж гоч эртыше пўчкыш.
Оваргыше огыл шукылук	Многоугольник невыпуклый	Шукылук, кудын кеч-могай вельсе кеч ик вияшыже тиде шукылук гоч эрта.
Оваргыше огыл шукышўрынан	Многогранник невыпуклый	Шукышўрынан, кудын плоскостьшо кеч ик тудын шўржў дене пуымо шукышўрынаным пўчкын эрта.
Оваргыше шукылук	Многоугольник выпуклый	Тудын кажне брдыжшў гыч колтымо вияш деч ик могырышкыла кийыше шукылук.
Оваргыше шукышўрынан	Многогранник выпуклый	Тудын кажне шўржў гоч эртыше плоскость деч пўтынек ик могырышкыла кийыше шукылук.
Ончыктышо функций	Функция показательная	$y = a^x$ сынан функций, кушто $a -$ пуымо чот, тидын годым $a > 0, a$ $\neq 1$.
Ората кугыт	Объем тела	Ората дене айлыме пространстве ужашын кугытшо.
Ората пўчкылтмаш	Сечение тела	Ората ден пўчшў плоскостыын иктеш улшо ужашышт.

П

Параллельле вияш-влак	Параллельные прямые	Ик плоскостьышто кийыше, но икте-весеышт гоч эртыдыме вияш-влак.
Параллельле вияш да плоскость	Параллельные прямая и плоскость	Общий точкыдымо вияш ден плоскость.
Параллельле плоскость-влак	Параллельные плоскости	Икте-весеышт гоч эртыдыме плоскость-влак.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Пўчкылтшө пирамиде	Пирамида усеченная	Негызлан параллельлын улшо плоскость дене пирамиде деч пўчмө геометрий ората.
Пўчшө плоскость	Секущая плоскость	Плоскость, кудын кок велныжат пуымо геометрий оратам точкыжо-влак улыт.
Пайлудыш, числитель	Числитель	Дроби кореш умбалне шогышо чот.
Пайлык	Частное	Пайлымеке лекше чот.
Пайлымаш	Деление	Шукемден лукмо да ик шукемдыше полшымо дене вес шукемдышым мумо действий.
Пайлыме	Делимое	Чот, кудым пайлат.
Пайлыше	Делитель	Чот, кудылан пайлат.
Пайпале, знаменатель	Знаменатель	Дроби кореш йымалне шогышо чот.
Параболын вуймучашыже	Вершина параболы	Тудын шўдыр симметрийже дене параболын точко пересеченийже.
Параллелепипед	Параллелепипед	Призме, кудын негызше-влак параллелограмм-влак улыт.
Параллелепипед пўчкылтмаш	Сечение параллелепипеда	Шукулык, тудын велжым пўчкыш-влак ыштат. Нине пўчкыш-влак гоч пўчшө плоскость параллелепипедын ёрдыжшө-влак гоч эрта.
Параллелограмм	Параллелограмм	Ныллук, тудын ваштарешла велже-влак икте-весьштлан мужырын параллельлын улыт.
Параллелограммын кўкшытшө	Высота параллелограмма	Негызан вияшыш ваштарешла могырын кеч-могай точкыж гыч колтымо перпендикуляр.
Пентгыде неравенстве	Неравенства строгие	$>$ (шукырак) да $<$ (шагалрак) палан неравенстве.
Пелеплоскость	Полуплоскость	Вияш деч ик могырышкыла кийыше чыла точко-влакын шукулыкышт.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Периодический функций	Функция периодическая	Функций, кудылан тыгай $T \neq 0$ чот уло, кушто кеч-могай x -лан – тиде функцийым ойыркалым ужаш гыч $f(x-T)=f(x)=f(x-T)$ тӱрлык ышталтеш, T – функцийын периодшо.
Пирамиде	Пирамида	Шукушӱбрынан, тудын ик шӱржӱ-влак произвольный шукулык улеш, молышт пырля ушнышо вуймучашан кумлук улыт.
Плоскостьлан тура вияш	Прямая перпендикулярная к плоскости	Плоскостьышто кийыше кеч-могай вияшлан тура улшо вияш.
Плоскостьын куснымашыже (движенийже)	Движение плоскости	Точко кокласе торатым арален коден, плоскостьым шкеж ӱмбалнак ончыктымаш.
Плоскостьыш тайылын проекцийже	Проекция наклонной на плоскость	Пуымо плоскостьышто кийыше да перпендикуляр тӱнгым тайыл тӱн дене ушышо пӱчкыш.
Плоскостьыш точкын проекцийже	Проекция точки на плоскость	Пуымо точко гыч плоскостьыш колтымо перпендикулярын негызше. Тиде точко плоскостьышто кийышаш.
Плоскостьыш фигурын проекцийже	Проекция фигуры на плоскость	Пуымо плоскостьыш пуымо фигурын чыла точкын проекцийже-влак дене ышталтше фигур.
Плоскостьышто (пространствыште) точкын координатше	Координаты точки на плоскости (в пространстве)	Плоскостьышто (пространствыште) пуымо точкын кушто улмыжым палдарыше чот-влак.
Плоскостьышто вияшлукан координат системе	Прямоугольная система координат на плоскости	Ик точко гыч колтымо кок тура вияш, кажныштыже туравеллык да пӱчкыш-влакым висыме единице налалтын.
Плоскостьышто улшо координатан вектор-влак	Векторы координатные на плоскости	Единицан кок вектор, нунын туравеллыкышт координатан шӱдыр-влак дене келшен толеш да i ден j дене ончыкталтеш.
Пропорций	Пропорция	Кок отношениемын тӱрлыкышт.

Марий термин	Руш термин	Терминын значенийже
Пропорцийын тўн свойствыжо	Основное свойство пропорции	Чын пропорцийыште пропорцийын тўр членже-влакын шукемдышышт (произведенийышт) покшел член-влакын шукемдышышт дене икгай.
Проста чот	Число простое	1 кок пайлыше гына лийын кертше чот да шке тиде чотшо.
Пространствын куснымашыже (движенийже)	Движение пространства	Точко кокласе торатым арален коден, пространствым шкеж умбалнак ончыктымаш.
Пространствыште вияшлукан координат системе	Прямоугольная система координат в пространстве	Ик точно гыч колтымо мужырлалтше кум тура вияш, кажныштыже туравеллык ден пўчыкш-влакым висыме единице ойырен налалтын.
Пространствыште улшо координатан вектор-влак	Векторы координатные в пространстве	Единицан кум вектор, нунын туравеллыкышт координатан шўдыр-влакын туравеллыкышт да i , j и k дене келшен толеш.
Пуымо точко гыч пуымо плоскостыш колтымо наклонный.	Наклонная, проведенная из данной точки к данной плоскости	Пуымо точко дене плоскостысо точкым ушышо, но плоскостылан тура огыл пўчыкш.
Пуымо точко гыч пуымо плоскостыш колтымо перпендикуляр	Перпендикуляр, опущенный из данной точки на данную плоскость	Пуымо точкым плоскостысо точко дене ушышо да плоскостылан тура улшо вияшыште кийыше пўчыкш.
Пўчкылтшө төр пирамидын апофемыже	Апофема правильной усеченной пирамиды	Тудын керек-могай шөржын кўкшытшө.
π чот	Число π	Онго кужытшын тудын диаметрже деке отношенийже.
Р		
(R) лупшалгыш	Размах (R)	Вучыдымо (случайный) величинан эн кугу ден эн изи значенийже кокласе ойыртем.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Рўдō лук	Угол центральный	Лукын вуймучашыже онгын рўдыштыжō лиш.
Рўдō симметрий	Симметрия центральная	Пространствым шке ўмбақыже ончыктымаш, кушто кеч-могай M точко, пуымо O рўдылан келшышын, тудлан симметричный M_1 точкиш кусна.
Рационал чот	Число рациональное	m/n сынан чот, кушто $m \in \mathbb{Z}$, $n \in \mathbb{N}$
Релятив (относительный) изэкшык	Относительная погрешность	Тўп изэкшыкым кугытын чакемдыме значений модульжылан пайлымеке лекше пайлык.
Ромб	Ромб	Чыла велже тōр улшо параллелограмм.
С		
Синусоиде	Синусоида	$y = \sin x$ функций графикын линийже.
Случайный событий	Событие случайное	Тиде условийште лийынат кертше але лийде кодын кертше событий.
Событий	Событие	Лийше але лийдыме кеч-могай кончыш.
Стационар точко	Точка стационарная	Точко, кушто функцийын производныйжо нуль улеш.
Степеньын тўнжō	Основание степени	Пачашлалтше шукемдыше.
Степеня функций	Функция степенная	$y = x^r$ сынан функций, кушто r – шонымо чот.
Стереометрий	Стереометрия	Фигур-влакын свойствыштым пространствыште тунемше геометрий ужаш.
Сфер	Сфера	Пространствыште улшо чыла точко гыч шогышо ўмбал. Точко-влак пуымо точко гыч пуымо торатыште верандалтыныт.

<i>Марий термин</i>	<i>Рус термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Сфер Ёмбалне уло шукышорынан	Многогранник, описанный около сферы	Шукышорынан, тудын кажне шоржым сфер авалта.
Сфер дене тукныш плоскость	Касательная плоскость к сфере	Сфер дене ик точкышто гына тукныш плоскость.
Сферын радиусшо	Радиус сферы	Сфер рудым сферын кеч-могай точкыж дене ушышо пучкыш.
Сферын диаметрже	Диаметр сферы	Сферыште кок точкым ушышо да сферын рудыж гоч эргыше пучкыш.
Сферыш шындаралтше шукышорынан	Многогранник, вписанный в сферу	Шукышорынан, тудын кажне вуймучашыже тиде сферын улеш.
Т		
Тайналтше призме	Призма наклонная	Призме, тудо вияш призме огыл.
Теореме	Теорема	Доказательстве полшымо дене пентгыдемдыме шонымаш.
Тетраэдр	Тетраэдр	Ныл кумлук гыч ыштыме ёмбал.
Тетраэдр пучкылтмаш	Сечение тетраэдра	Шукылык, тудын велжым пучкыш-влак ыштат. Нине пучкыш-влак гоч пучш плоскость тетраэдрын ёрдыжш гоч эрта.
Тичмаш огыл квадратан уравнений	Уравнение неполное квадратное	$ax^2=0$, $ax^2+c=0$, $c\neq 0$, $ax^2+bx=0$, $b\neq 0$ сынан кокла гыч иктыже.
Токмак лук	Угол тупой	Лук, тудын кугытшо вияш лукын кугытшо деч кугырак да виктарыме лук деч изирак.
Токмаклукан кумлук	Треугольник тупоугольный	Кумлук, тудын ик лукшо токмак.
Точко гыч плоскость марте торат	Расстояние от точки до плоскости	Пуымо точко гыч пуымо плоскостьыш колтым перпендикулярын кужытшо.
Точко-влак кокласе торат	Расстояние между точками	Точко-влакым ушышо пучкышын кужытшо.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Точкын радиус-векторжо	Радиус-вектор точки	Тўналтышым координат тўналтыш гыч налше, а мучашыже пуымо точкышто лийше вектор.
Төрбөрдьжан кумлук	Треугольник равнобедренный	Кумлук, тудын кок велже иктөр.
Төрбөрдьжан трапеций	Трапеция равнобедренная	Трапеций, тудын брдыж велже-влак иктөр улыт
Төрвелан кумлук	Треугольник равносторонний	Кумлук, тудын чыла велжат иктөр.
Трапецийын күкшытшө	Высота трапеции	Ик негызын могай-гынат точкыж гыч вес негызан вияшыш колтымо перпендикуляр.
Трапецийын кокла линийже	Средняя линия трапеции	Пуымо трапецийын брдыж велже-влакын покшелыштым ушышо пўчкыш.
Тригонометрий функций-влак	Функции тригонометрические	$y = \sin x$, $y = \cos x$, $y = \operatorname{tg} x$ сынан функций.
Тура (перпендикулярный) вияш-влак	Перпендикулярные прямые	90° -ан лукым ыштен, икте-весышт гоч эртыше вияш-влак.
Тура (перпендикулярный) плоскость-влак	Перпендикулярные плоскости	90° -ан лукым ыштен, икте-весышт гоч эртыше плоскость-влак.
Тўгал огыл $y(x)$ функций	Функция $y(x)$ нечетная	Тудын палемдыме областьше координат тўналтышлан симметричный гын да $y(-x) = -y(x)$ кеч-могай x -лан тиде функцийын палемдыме областьше гыч.
Тўгал огыл чот	Число нечетное	2-лан пайлыме годым 1 утым пуышо чот.
Тўгал чот	Число четное	Уто деч посна 2-лан пайлалтше чот.
Тўжвал лук	Угол внешний	Оваргыше шукылукуын вуймучашыште улшо да тудын кўргысö лукшо дене ушнышо лук.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Тыргышын радиусшо	Радиус круга	Тыргыш рўдым тиде тыргышым чеклыше онгын кеч-могай точкыж дене ушышо пўчкыш.
Тыргышын диаметрже	Диаметр круга	Тыргыш рўдō гоч эртыше хордо.
У		
Уравнений	Уравнение	Буква дене ончыктымo палыдыме чотан тōрлык.
Уравнений вож	Корень уравнения	Палыдымын значенийже, тидын годым уравнений чын тōрлыкыш савырна.
Уравнений системым решитлаш	Решить систему уравнений	Тудын чыла решенийжым муаш але уке улмыжым пентгыдемдаш.
Уравненийым решитлаш	Решить уравнение	Тудын кажне вожшым муаш але уке улмыштым пентгыдемдаш.
Ушык	Сумма	Числа-влакым ушымеке лийше чот
Ушымо-влак	Слагаемые	Ушымо чот-влак.
Ф		
Формуло	Формула	Буква дене ончыктымo правил.
Функций	Функция	Икгайлык, тудлан келшышын х-ын кажне значенийжылан икмыняр шукылык чот гыч у чотым кельштарен шындыме. Тидын годым х- кылдалтдыме переменный (аргумент), у – кылдалтше переменный (функций).
Функций график	График функции	Координат плоскостышто улшо чыла точко-влак. Нунын абциссышт эрыкан переменныйын значенийышт дене, а ординатышт - келшен толшо функцийын значенийышт-влак дене иктōр улыт.
Функций максимум	Максимум функции	Функцийым рашемдыме шукылыкышто функцийын шуко значенийже гыч эн кугужо.

Марий термин	Руш термин	Терминьн значенийже
Функций минимум	Минимум функции	Функцийым рашемдыме шукалыккышто функцийын значенийже гыч эн изиже.
Функций экстремум	Экстремум функции	Функцийын максимумжо да минимумжо.
Функцийым ойыркалыше (рашемдыше) область	Область определения функции	Шке аргументышкыже шындаралт кертше чыла значений.
Функцийын икшырымлык (монотонность) коклаже-влак.	Промежутки монотонности функции	Функцийын күзен да волен кайыме коклаже-влак.
Функцийын минимум точкыжо	Точка минимума функции	x_0 точка, тыгай x_0 точкын окрестностьшо уло гын, тунам тиде окрестность гыч $x \neq x_0$ чыла точкылан $f(x) > f(x_0)$ тӱрлык ышталтеш.
Функцийын овартыш интервалже	Интервалы выпуклости функции	Интервал-влак, тыште выпуклын функцийже ўлык але кӱш оварга.
Функцийын экстремум точкыжо-влак	Точки экстремума функции	Функцийын максимум да минимум точкыжо-влак.
X		
X шуко улмаште ўлыч ойырымо функций	Функция ограниченная снизу на множестве X	C_2 чот улмо годым кеч-могай $x \in X$ -лан $f(x) \geq C_2$ неравенстве ышталтеш.
X шуко улмаште кӱшыч ойырымо функций	Функция ограниченная сверху на множестве X	C_1 чот улмо годым кеч-могай $x \in X$ -лан $f(x) \leq C_1$ неравенстве ышталтеш.
X шукашты ойырымо функций $x (f'(x))$ точкышто $f(x)$ функцийын производныйжо	Функция ограниченная на множестве X Производная функции $f(x)$ в точке $x (f'(x))$	$C > 0$ чот улмо годым кеч-могай $x \in X$ -лан $ f(x) \leq C$. неравенстве ышталтеш. $\frac{f(x+h) - f(x)}{h}$ кыл предел (тиде предел уло гын).

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
<p>$(x_0; f(x_0))$ точкышто ойыркалыме функцийн графикше дек касательныйн уравненийже $f(x)$ функцийн максимум точкыжо</p> <p>$u(x)$ тўгал функций</p>	<p>Уравнение касательной к графику дифференцируемой функции в точке $(x_0; f(x_0))$</p> <p>Точка максимума функции $f(x)$</p> <p>Функция $y(x)$ четная</p>	<p>$y=f(x_0)+f'(x_0)(x-x_0)$ сынан уравнений.</p> <p>x_0 точка, тыгай x_0 точкын окрестностьшо уло гын, тунам тиде окрестность гыч $x \neq x_0$ чыла точкылан $f(x) < f(x_0)$ неравенстве ышталтеш.</p> <p>Тудын палемдыме областьше координат тўналтышлан симметричный гын да $y(-x) = y(x)$ кеч-могай x-лан тиде функцийн палемдыме областьше гыч.</p>
Ц		
Цилиндр	Цилиндр	Тўрлө плоскостышто кийыше да параллельлын кусараш лийше кок тыртыш гыч, тыгак нине тыртыш-влакын икте-весыштлан келшен толшо точкыштым ушышо пўчкыш-влак гыч шогышо ората.
Цилиндр шўдыр	Ось цилиндра	Цилиндрын кўкыштшө дене икгай улшо вияш.
Цилиндр ыштыше	Образующая цилиндра	Цилиндрысе негыз-влакын онгыштышт улшо да икте-весыштлан келшен толшо точкыштым ушышо пўчкыш.
Цилиндрым шўдырыштө пўчмаш	Осевое сечение цилиндра	Цилиндр шўдыр гоч эртыше плоскость дене цилиндрым пўчмаш.
Ч		
Чакемашын тўп изэкшыкше	Абсолютная погрешность приближения	Кугытын чын значенийже да тудын дене лишемше значенийже кокласе ойыртом модуль.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Чарныде иземше прогрессий	Прогрессия бесконечно убывающая	Геометрий прогрессий, тудын пайпале модульжо единице деч изирак.
Чот кокла	Числовые промежутки	Чотан пүчкыш, интервал, пелеинтервал да луч-влак.
Чот кылдыш значений	Значение числового выражения	Чотан кылдыш дене ончыктымо действий-влакым ыштымеке лекше чот.
Чотан интервал	Числовой интервал	$a < x < b$ неравенствылан кельштарыме x чот-влак, кушто $a < b$.
Чотан кылдыш	Числовое выражение	Чот, действий пале, скобкыла гыч шогышо кылдыш.
Чотан пүчкыш	Числовой отрезок	$a \leq x \leq b$ неравенствылан кельштарыме x чот-влак, кушто $a < b$.
Чотан пелеинтервал	Числовые полуинтервалы	$a \leq x < b$, $a < x \leq b$ неравенствылан кельштарыме x чот-влак, кушто $a < b$.
Чотым танастараш	Сравнить числа	Чын соотношений лекше манын, нине чот-влак коклаш $>$, $=$ але $<$ пале-влак кокла гыч могай палым шындышашым умылен налмаш.
Чотан төрлык	Числовое равенство	« \Leftrightarrow » пале дене ушалтше кок чот кылдыш.
Чот радам	Числовая последовательность	Тыгай сынан радам: $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n, \dots$, кушто a_n - n -й радам член, n - члены нумерже ($n \in \mathbb{N}$).
Чотын стандарт сынпалыже	Стандартный вид числа	$a \cdot 10^n$, кушто $1 \leq a < 10$ да n - тыглай чот.
Чын дробь	Дробь правильная	Дробь, кушто пайлудыш пайпале деч изирак.
Чын латкокшöрынан (додекаэдр)	Додекаэдр правильный	Латкокшöрынан, тудо латкок чын да иктöр вичлук гыч шога да кажне вуймучаште кумыт дене ушалтеш.
Чын огыл дробь	Дробь неправильная	Дробь, кушто пайлудыш пайпале деч кугурак.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Чын пирамиде	Пирамида правильная	Пирамиде, тудын негызыштыже чын шукуылукан кия, а пирамидын кукшыт негызше тиде шукулуканын рудыж дене келшен толеш.
Чын пирамидын апофемыже	Апофема правильной пирамиды	Пирамидын ордыж шоржын кукшытшо.
Чын призме	Призма правильная	Вияш призме, тудын негызше чын шукулук улеш.
Чын тетраэдр	Тетраэдр правильный	Ныл торвелан кумлук гыч ыштгалтше умбал.
Чын чот	Число действительное	Мучашдыме луан дробь, вес семьнже $+a_0a_1a_2a_3\dots$ але $-a_0a_1a_2a_3\dots$ сынан дробь, кушто a_0 – тичмаш минусан огыл чот, а каже a_1, a_2, a_3 букваже – лу цифр гыч иктыже.
Чын шукулук	Многоугольник правильный	Шукулук, тудын чыла велже ден лукшо-влак иктор улыт.
Чын шукулукын апофемыже	Апофема правильного многоугольника	Чын шукулукын рудыж гыч тудын кеч-могай вельшкыже колтымо перпендикулярын кужытшо.
Чын шукушорынан	Многогранник правильный	Оваргыше шукушорынан, тудын чыла шоржо икгай чын шукулукан-влак улыт да каже шукушорынан лук-влак вуймучаште иктор улыт.

Ш

Шудыр симметрий	Симметрия осевая	Пространством шке умбакыже ончыктымаш, кушто кеч-могай M точка, б плоскостылан келшышын, тудлан симметричный M_1 точкиш кусна.
Шагалемдаш лийдыме дробь	Дробь несократимая	Дробь, кудын пайлудыш ден пайпальшт вашла проста чот улыт.
Шар	Шар, чамыра	Сфер дене авыралтше ората

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Шар лончо	Шаровой слой	Кок параллельле пұчшө плоскость коклаште улшо шарын ужашыже.
Шар радиус	Радиус шара	Шар рұдым тиде шарым чеклыше сферын кеч-могай точкыж дене ушышо пұчкыш.
Шар сегмент	Шаровой сегмент	Иктаж-могай плоскость дене пұчкылтшө шарын ужашыже.
Шар сектор	Шаровой сектор	Икмыняр гыч иктыжым ойырышо радиус-влакын тыртыш секторан вияш йыр 90^0 деч шагалрак лукан тыртыш секторым пёрдыктымө дене ыштыме ората.
Шарын диаметрже	Диаметр шара	Шарын рұдыж гоч эртыше хордо.
Шкетчлен	Одночлен	Чотан да букван шукемдыше-влакым шукемдыш.
Шукемдыш	Произведение	Чот-влакым шукемдымеке лекше чот.
Шукемдыше-влак	Множители	Икмыняр пачаш шукемдыме чот-влак.
Шукулук	Многоугольник	Пұчкыш-влак гыч шогышо геометрий фигур: тидын годым йыгыре улшо пұчкыш-влак ик вияшыште огыт кий, а йыгыре огыл улшышт икте-весеышт гоч огыт эрте.
Шукулукын диагональже	Диагональ многоугольника	Шукушөрнанын йыгыре огыл улшо вуймучашыштым ушышо пұчкыш.
Шукучлен	Многочлен	Икмыняр икчленын алгебр суммьжо.
Шукучленым шукемдыше-влаклан шеледымаш	Разложение многочлена на множители	Шукучленым икмыняр шкетчлен да шукучленын шукемдышышт семын ончыктымаш.
Шукучленын стандарт сынпалыже (видше)	Стандартный вид многочлена	Шукучленым возымаш, тушто член-влак стандартлан келшышын сералтыныт да нунын коклаште икгай улшо уке.

<i>Марий термин</i>	<i>Руш термин</i>	<i>Терминын значенийже</i>
Шукышöрыннан (шукышöрыннанан умбал)	Многогранник (многогранная поверхность)	Шукулык-влак гыч ышталтше да могай-гынат геометрий оратам ойырышо умбал.
Шукышöрыннан йыр улшо сфер	Сфера, описанная около многогранника	Сфер, кушто шукышöрыннанан чыла вуймучашыже-влак кият.
Шукышöрыннан көргыштö улшо сфер	Сфера, вписанная в многогранник	Шукышöрыннанан кажне шöржö дене тукналтше сфер.
Шукышöрыннанан брдыжшö	Грань многогранника	Шукышöрыннанан икмыняр шукулыкшо гыч иктыже.
Шукышöрыннанан вуймучашыже-влак	Вершины многогранника	Тиде шукышöрыннанан турин мучашыже-влак.
Шукышöрыннанан диагональже	Диагональ многогранника	Ик брдыжыштö огыл улшо тудын кок вуймучашыжым ушышо пучкыш.
Шукышöрыннанан туржö-влак	Ребра многогранника	Пуымо шукышöрыннанан велже-влакын брдыжышт.
Ы		
Ыреслалтше вияш-влак	Скрещивающиеся прямые	Турлö плоскостышто кийыше вияш-влак.
Ыреслалтше вияш-влак кокласе торат	Расстояние между скрещивающимися прямыми	Ыреслалтше ик вияшыж ден плоскость кокласе торат. Тидын годым плоскость кокымшо вияш гоч эрта да икымше вияшлан параллельлын лиш.
Ыреслалтше вияш-влак кокласе лук	Угол между скрещивающимися прямыми	Пуымо-влаккан параллельле улшо, икте-весьшт гоч эртыше вияш-влак кокласе лук.

Русско-марийский указатель терминов

А

Абсолютная погрешность приближения
Аксиома
Алгебраическая сумма
Алгебраическое выражение
Апофема правильного многоугольника
Апофема правильной пирамиды
Апофема правильной усеченной пирамиды
Арифметический корень натуральной степени $n \geq 2$ из неотрицательного числа

а

Б

Биссектриса треугольника
Биссектриса угла

В

Вектор единичный
Вектор нулевой
Векторы коллинеарные
Векторы компланарные
Векторы координатные в пространстве

Векторы координатные на плоскости

Векторы равные
Векторы сонаправленные
Вероятность $P(A)$ наступления события A (классическое определение)
Вероятность $P(A)$ наступления события A (статистическое определение)
Вершина параболы
Вершины многогранника
Высота конуса, пирамиды
Высота параллелограмма
Высота трапеции
Высота треугольника
Вычитаемое
Вычитание

Г

Геометрическое тело (или просто тело)
Геометрия
Гипотенуза

Чакеммашын туп изкшыкше
Аксиома
Алгебр суммо (чумырчот)
Алгебр кылдыш
Чын шукулыкын апофемыже
Чын пирамидын апофемыже
Пучкылтшо тбр пирамидын апофемыже

Минусан огыл **а** чотан гыч $n \geq 2$ тыглай степенян арифметике вож (корень)

Кумлукын биссектрисыже
Лукын биссектрисыже

Единицан вектор
Нулян вектор
Коллинеарный вектор-влак
Компланарный вектор-влак
Пространствыште улшо координатан вектор-влак
Плоскостышто улшо координатан вектор-влак
Иктбр вектор-влак
Ик вельш викарыме вектор-влак
 A событийын лийшаш $P(A)$ вероятностышо (классике умылымаш)
 A событийын лийшаш $P(A)$ вероятностышо (статистике умылымаш)
Параболын вуймучашыже
Шукушбӱрынанын вуймучашыже-влак
Конусын, пирамидын кукшытшӱ
Параллелограммын кукшытшӱ
Трапецийын кукшытшӱ
Кумлуканын кукшытшӱ
Кудалтыме
Кудалтымаш

Геометрий ората (але ората гына)
Геометрий
Гипотенуза

Градусная мера двугранного угла
Градусная мера угла
Грань двугранного угла
Грань многогранника
График функции

Д

Движение плоскости

Движение пространства

Действия второй ступени
Действия первой ступени
Действия третьей ступени
Деление
Делимое
Делитель
Делитель натурального числа a
Диагональ многогранника
Диагональ многоугольника
Диаметр круга
Диаметр окружности
Диаметр сферы
Диаметр шара
Дифференцирование
Додекаэдр правильный
Дробное выражение
Дробь алгебраическая
Дробь неправильная
Дробь несократимая
Дробь правильная

Е

Единица измерения объемов
Единица измерения площадей
Единичная окружность

З

Знаменатель
Значение алгебраического выражения
Значение числового выражения

И

Извлечение корня n -й степени
Измерения прямоугольного параллелепипеда
Интегрирование
Интервалы выпуклости функции

Кокшөрүнан лукын градус висаже
Лукын градус висаже
Кокшөрүнан лукын ордыжшõ
Шукышөрүнанан ордыжшõ
Функций график

Плоскостын куснымашыже
(движенийже)
Пространствын куснымашыже
(движенийже)
Кокымшо тошкалтышысе действий
Икымше тошкалтышысе действий
Кумшо тошкалтышысе действий
Пайлымаш
Пайлыме
Пайлыше
 a тыглай чот пайлыше
Шукышөрүнанан диагональже
Шукылукуын диагональже
Тырттышын диаметрже
Онтын диаметрже
Сферын диаметрже
Шарын диаметрже
Дифференцироватлымаш
Чын латкокшөрүнан (додекаэдр)
Дробан кылдыш
Алгебр дробь
Чын огыл дробь
Шагаламдаш лийдыме дробь
Чын дробь

Кугытым висыме единице
Кумдыкым висыме единице
Единицан онто

Пайпале, знаменатель
Алгебр кылдыш значений
Чот кылдыш значений

n степеняң вожым лукмаш
Виклукан параллелепипедын
висышыже (измеренийже)
Интегрирований
Функцийын овартыш интервалже

К

Касательная плоскость к сфере
Катет
Квадрат
Конус
Конус прямой
Координатная плоскость
Координатная плоскость
Координатная прямая
Координатные углы (квадранты)
Координаты вектора
Координаты точки на плоскости (в пространстве)
Корень уравнения
Коэффициент
Коэффициент подобия
Кратное натурального числа a
Криволинейная трапеция
Куб

Л

Лемма
Линейный угол двугранного угла
Логарифм положительного числа b по основанию a
Логарифм числа десятичный ($\lg b$)
Логарифмирование
Луч

М

Максимум функции
Масштаб карты
Медиана (Me)
Медиана треугольника \bar{I}
Минимум функции
Многогранник (многогранная поверхность)
Многогранник выпуклый
Многогранник невыпуклый
Многогранник правильный
Многогранник, вписанный в сферу
Многогранник, описанный около сферы
Многоугольник
Многоугольник выпуклый
Многоугольник невыпуклый
Многоугольник правильный

Сфер дене тукнышб плоскость
Катет
Квадрат (ныллуқ)
Конус
Вияш конус
Координатан плоскость
Координатан плоскость
Координатан вияш
Координатан лук-влак (квадрант-влак)
Векторын координатышт
Плоскостьышто (пространствыште)
точкын координатыште
Уравнений вок
Коэффициент
Икгайлык коэффициент
 a тыглай чотын кратныйже
Кадырлиннин трапеций
Куб

Лемма

Кокшорынан лукын линейный лукшо
 a негызлан b плюсан чот логарифм

Луан ($\lg b$) чот логарифм
Логарифмлымаш
Луч

Функций максимум
Картын масштабше
Медиана (Me)
Кумлукын медианыже
Функций минимум
Шукушбрынан (шукышбрынанан
умбал)
Оваргыше шукушбрынан
Оваргыше огыл шукушбрынан
Чын шукушбрынан
Сферыш шындалартше шукушбрынан
Сфер умбалне ушло шукушбрынан

Шукулык
Оваргыше шукулык
Оваргыше огыл шукулык
Чын шукулык

Многоугольник, описанный около окружности.

Многочлен

Множители

Мода (Mo)

Модуль числа a

Н

Наибольший общий делитель натуральных чисел a и b

Наименьшее общее кратное натуральных чисел a и b

Наклонная, проведенная из данной точки к данной плоскости

Неравенства линейные с одним неизвестным

Неравенства нестрогие

Неравенства равносильные

Неравенства строгие

Неравенство иррациональное

Неравенство квадратное

Нули квадратичной функции

О

Область определения функции

Образующая конуса

Образующая цилиндра

Обратная пропорциональная зависимость

Объем тела

Одночлен

Осевое сечение конуса

Осевое сечение цилиндра

Основание степени

Основное свойство дроби

Основное свойство пропорции

Ось прямого конуса

Ось цилиндра

Относительная погрешность

Относительная частота $W(A)$ события

A в серии испытаний

Отношение двух чисел

П

Параллелепипед

Параллелепипед прямоугольный

Онто йыр возалтше шукылук

Шукычлен

Шукемдыше-влак

Мода (Mo)

a чотын модульжо

a ден b тыглай чот-влакын эн кугу

икгай пайлышышт

a ден b тыглай чот-влакын эн изи икгай кратныйышт

Пуымо точко гыч пуымо плоскостьыш колтыммо наклонный.

Ик палыдыман линейный неравенстве

Лушкыдо неравенстве

Икнарвиян неравенстве

Пентгыде неравенстве

Иррационал неравенстве

Квадратан неравенстве

Квадратле функцийын нульжо-влак

Функцийым ойыркалыше (рашемдыше) область

Конус ыштыше

Цилиндр ыштыше

Монтгешла пропорциян кылдалтмаш

Ората кугыт

Шкетчлен

Конусым шудырыштö пучмаш

Цилиндрым шудырыштö пучмаш

Степеньын тунжö

Дробьын тунж свойствыжо

Пропорцийын тунж свойствыжо

Вияш конусын шудыржö (осьшо)

Цилиндр шудыр

Релятив (относительный) изэкшык

Икмыняр тергымашысе A событийын

$W(A)$ релятив (относительный)

чүчкыдылыкшö

Кок чотын отношенийышт

Параллелепипед

Вияшлукан параллелепипед

Параллелограмм
Параллельные плоскости
Параллельные прямая и плоскость
Параллельные прямые
Параллельный перенос на вектор \vec{p}
Первообразная функции $f(x)$ на некотором промежутке
Перпендикуляр, опущенный из данной точки на данную плоскость
Перпендикулярные плоскости

Перпендикулярные прямые
Пирамида
Пирамида правильная
Пирамида усеченная
Площадь
Подобные одночлены
Полуплоскость
Приведение подобных членов
Призма наклонная
Призма правильная
Призма прямая
Прогрессия арифметическая
Прогрессия бесконечно убывающая
Прогрессия геометрическая
Проекция наклонной на плоскость
Проекция точки на плоскость
Проекция фигуры на плоскость
Произведение
Производная функции $f(x)$ в точке x ($f'(x)$)
Промежутки монотонности функции

Пропорция
Прямая перпендикулярная к плоскости
Прямая пропорциональная зависимость
Прямоугольная система координат
Прямоугольная система координат в пространстве
Прямоугольная система координат на плоскости
Прямоугольник

Р

Радиус круга
Радиус окружности
Радиус сферы

Параллелограмм
Параллельные плоскость-vlak
Параллельные прямая да плоскость
Параллельные прямая-vlak
 \vec{p} векторыш параллельные кусарымыш
Могай-гынат коклагыште $f(x)$
Функцийын первообразныйже
Пуымо точко гыч пуымо плоскостьыш
колтымо перпендикуляр
Тура (перпендикулярный) плоскость-
vlak
Тура (перпендикулярный) вияш-vlak
Пирамиде
Чын пирамиде
Пучкылтшо пирамиде
Кумдык, площадь
Икгайрак икчлен-vlak
Пелеплоскость
Икгайрак член-влакым тыглаемдымыш
Тайналтше призма
Чын призма
Вияш призма
Арифметике прогрессий
Чарныде иземше прогрессий
Геометрий прогрессий
Плоскостьыш тайылын проекцийже
Плоскостьыш точкын проекцийже
Плоскостьыш фигурын проекцийже
Шукемдыш
 x ($f'(x)$) точкышто $f(x)$ функцийын
производныйжо
Функцийын икшырымлык
(монотонность) коклаже-vlak.
Пропорций
Плоскостьлан тура вияш
Вияш пропорционал зависимость
Вияшлукан координат системе
Пространствыште вияшлукан
координат системе
Плоскостьышто вияшлукан координат
системе
Виклук

Тыргышын радиусшо
Онго радиус
Сферын радиусшо

Радиус шара
 Радиус-вектор точки
 Разложение многочлена на множители

 Размах (R)
 Разность
 Расстояние между двумя параллельными плоскостями
 Расстояние между двумя параллельными прямыми
 Расстояние между прямой и параллельной ей плоскостью
 Расстояние между скрещивающимися прямыми
 Расстояние между точками
 Расстояние от точки до плоскости
 Ребра многогранника
 Ребро двугранного угла
 Решение неравенства с одним неизвестным
 Решение системы двух уравнений с двумя неизвестными
 Решение системы неравенств с одним неизвестным
 Решить неравенство
 Решить систему неравенств
 Решить систему уравнений
 Решить уравнение
 Ромб

С

Секущая плоскость
 Сечение параллелепипеда
 Сечение тела
 Сечение тетраэдра
 Симметрия зеркальная
 Симметрия осевая
 Симметрия центральная

 Синус угла α ($\sin \alpha$)
 Синусоида
 Система линейных уравнений с двумя неизвестными
 Система неравенств с одним неизвестным
 Системы уравнений (неравенств) равносильные
 Скрещивающиеся прямые

Шар радиус
 Точка радиус-векторжо
 Шукычленым шукемдыше-влаккан шеледымаш
 (R) лупшалтыш
 Кодшо
 Кок параллельле плоскость кокласе торат
 Кок параллельле вияш кокласе торат.

 Вияш да тудлан параллельле улшо плоскость кокласе торат
 Ыреслалтше вияш-влак кокласе торат

 Точко-влак кокласе торат
 Точко гыч плоскость марте торат
 Шукышбрынанан тўржў-влак
 Кокшўбрынан лукын тўржў
 Ик палыдыман дене неравенством решатлымаш
 Кок палыдыме дене кок уравнений системым ыштымаш (муын лукмаш)
 Ик палыдыман неравенстве-влак системым решатлымаш
 Неравенством решитлаш
 Неравенстве системым решитлаш
 Уравнений системым решитлаш
 Уравненийым решитлаш
 Ромб

Пўчшў плоскость
 Параллелепипед пўчкылтмаш
 Ората пўчкылтмаш
 Тетраэдр пўчкылтмаш
 Воштончыш симметрий
 Шўдыр симметрий
 Рўдў симметрий

α лукын синусшо ($\sin \alpha$)
 Синусоиде
 Кок палыдыман линейный уравнений системе
 Ик палыдыман дене неравенстве системе
 Икшотан уравнений (неравенстве) системе
 Ыреслалтше вияш-влак

Слагаемые
Событие
Событие достоверное
Событие невозможное
Событие случайное
События несовместные

События совместные
Сокращение дроби
Сравнить числа
Среднее арифметическое двух чисел a и b
Среднее геометрическое (среднее пропорциональное) двух неотрицательных чисел
Среднее геометрическое двух положительных чисел a и b -
Средняя линия трапеции
Средняя линия треугольника
Стандартный вид многочлена

Стандартный вид числа
Степень числа a с натуральным показателем n
Стереометрия
Сумма
Сфера
Сфера, вписанная в многогранник
Сфера, описанная около многогранника

Т

Тангенс угла α ($\operatorname{tg} \alpha$)
Теорема
Теорема Виета
Тетраэдр
Тетраэдр правильный
Тождество
Точка максимума функции $f(x)$
Точка минимума функции
Точка перегиба дифференцируемой функции
Точка стационарная
Точки критические
Точки экстремума функции
Трапеция прямоугольная
Трапеция равнобедренная
Треугольник остроугольный

Ушымо-влак
Событий
Лийшашак событий
Лийын кертдыме событий
Случайный событий
Иктатыште лийын кертдыме событий-влак
Иктатысе событий-влак
Дробьым иземдымаш
Чотым танастараш
 a ден b кок чотын кокла арифметическийышт
Кок минусан огыл чотын кокла геометрическийышт (кокла пропорционаланышт)
Кок плюсан a ден b -чотын кокла геометрическийышт
Трапецийын кокла линийже
Кумлукын кокла линийже
Шукукчленын стандарт сынпалыже (видше)
Чотын стандарт сынпалыже n натурал показателян a чотын степенъе
Стереометрий
Ушык
Сфер
Шукукшӧрынан кӧргыштӧ уло сфер
Шукукшӧрынан йыр уло сфер

α лукын тангенше ($\operatorname{tg} \alpha$)
Теореме
Виетын теоремыже
Тетраэдр
Чын тетраэдр
Икгайлык
 $f(x)$ функцийын максимум точкыжо
Функцийын минимум точкыжо
Дифференцироватлыме функцийын тодылалтме точкыжо
Стационар точка
Критический точко-влак
Функцийын экстремум точкыжо-влак
Вияшлукан трапеций
Тӧрӧрдыжан трапеций
Кошарлукан кумлук

Треугольник прямоугольный
Треугольник равнобедренный
Треугольник равносторонний
Треугольник тупоугольный
Треугольники подобные

У

Углы смежные
Угол
Угол в один радиан
Угол внешний
Угол вписанный
Угол двугранный
Угол между ненулевыми векторами
Угол между пересекающимися прямыми
Угол между прямой и плоскостью
Угол между скрещивающимися прямыми
Угол острый
Угол прямой
Угол развернутый
Угол тупой
Угол центральный
Уменьшаемое
Уравнение
Уравнение алгебраическое степени n
Уравнение иррациональное
Уравнение касательной к графику дифференцируемой функции в точке $(x_0; f(x_0))$
Уравнение квадратное
Уравнение линейное
Уравнение неполное квадратное
Уравнение приведенное квадратное
Уравнения равносильные

Ф

Формула
Функции тригонометрические
Функция
Функция $y(x)$ нечетная
Функция $y(x)$ четная
Функция выпуклая вверх на интервале $(a; b)$
Функция выпуклая вниз на интервале $(a; b)$
Функция квадратичная

Вияшлукан кумлук
Төрөрджан кумлук
Төрвелан кумлук
Токмаклукан кумлук
Икгай кумлук-влак

Йыгыре лук-влак
Лук
Ик радианан лук
Тужвал лук
Көргө лук
Кокшөрынан лук
Нулян огыл вектор-влак коклазе лук
Икте-весешт гоч эртыше вияш-влак коклазе лук
Вияш ден плоскость коклазе лук
Ырслалтше вияш-влак коклазе лук

Кошар лук
Вияш лук
Виктарыме лук
Токмак лук
Рүдө лук
Кудалтышлык
Уравнений
 n степенян алгебр уравнений
Иррационал уравнений
 $(x_0; f(x_0))$ точкышто ойыркалыме функцийын грфикше дек касательныйын уравненийже
Квадратан уравнений
Линейный уравнений
Тичмаш огыл квадратан уравнений
Квадратаныш кондымо уравнений
Иктөрвиян уравнений

Формуло
Тригонометрий функций-влак
Функций
Тугал огыл $y(x)$ функций
 $y(x)$ тугал функций
 $(a; b)$ интервалыште күшкыла оваргыше функций
 $(a; b)$ интервалыште улыкыла оваргыше функций
Квадратле функций

Функция линейная
Функция логарифмическая
Функция обратимая

Функция ограниченная на множестве X
Функция ограниченная сверху на множестве X
Функция ограниченная снизу на множестве X
Функция периодическая
Функция показательная
Функция степенная

Ц

Цилиндр
Цилиндр прямой

Ч

Частное
Числа комплексные
Числитель
Число π
Число действительное
Число иррациональное
Число нечетное
Число простое
Число рациональное
Число составное
Число четное
Числовая последовательность
Числовое выражение
Числовое равенство
Числовой интервал
Числовой отрезок
Числовые полуинтервалы
Числовые промежутки

Ш

Шар, чамыра
Шаровой сегмент
Шаровой сектор
Шаровой слой

Э

Экстремум функции

Линейный функций
Логарифм функций
Монгештаралт кертше (обратимый) функций
 X шукушто ойырымо функций
 X шуко улмаште кұшыч ойырымо функций
 X шуко улмаште ұлыч ойырымо функций
Периодический функций
Ончыктышо функций
Степеняч функций

Цилиндр
Вияш цилиндр

Пайлык
Комплексан чот-влак
Пайлудыш, числитель
 π чот
Чын чот
Иррационал чот
Тугал огыл чот
Проста чот
Рационал чот
Кыдежан чот
Тугал чот
Чот радач
Чотан кылдыш
Чотан тёрлык
Чотан интервал
Чотан пұчыкыш
Чотан пелеинтервал
Чот кокла

Шар
Шар сегмент
Шар сектор
Шар лончо

Функций экстремум

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК
